

Артур Федорчук,
наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА

*(аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні
за 1–31 травня 2025 року)*

Опубліковано: Федорчук А. Г. Війна росії проти України: аналіз інтернет-медіа (аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні за 1–31 травня 2025 року) // Україна у відгуках зарубіжної преси. 2025. Вип. 5 (195). С. 6–26.

НАЙБІЛЬШ АКТИВНІ РЕСУРСИ МЕРЕЖІ У ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

В огляді публікацій інтернет-медіа за травень 2025 року було проаналізовано 36 інтернет-версій медіа 18 країн світу. Найбільшу активність у висвітленні української тематики за цей період часу проявили інтернет-видання США (11 % від загальної кількості відібраних публікацій), Франції (9 %), Великої Британії (8 %) та Естонії (7 %) не сильно відстали від них ресурси Німеччини, Угорщини та Латвії (по 6 %) (див. діаграму 1).

Лідерами серед закордонних видань за часткою публікацій про війну в Україні в травні 2025 року стали: американське видання «The Washington Post» (6,79 % від загальної кількості відібраних матеріалів), британське «The Independent» (5,56 %), французьке «Le Monde» (5,56 %), американське «New York Post» (4,63 %), угорське «Nepszava» (4,63 %), естонське «Postimees» (4,32 %), німецьке «Focus» (3,70 %), латвійське «Neatkarīgā Rīta Avīze» (3,40 %), а також польське видання «Rzeczpospolita» та французьке «L'Obs» (по 3,09 %) (див. діаграми 2, 3).

П'ять найбільш активних в плані висвітлення війни в Україні інтернет-ресурсів («The Washington Post», «The Independent», «Le Monde», «New York Post» та «Nepszava») в травні 2025 року сконцентрувались на аналізі реакції світових політиків на війну в Україні загалом та на прогнозах і перепетіях переговорного процесу, ініційованого президентом США Дональдом Трампом зокрема.

Серед двадцятки лідерів в плані активності висвітлення війни в Україні лише іспанське видання «El Mundo» сконцентрувалось у своїх репортажах переважно на висвітленні ситуації безпосередньо в Україні, на лінії фронту та в Силах оборони України (див. діаграму 5). В репортажах «El Mundo» йдеться, наприклад, про те, як кореспондент «El Mundo» Альберто Рохас відвідав добровольчий батальйон української армії, який складається переважно з колишніх американських солдатів та розпитував добровольців про мотивацію, яка спонукає їх воювати в країні, яка не є їхньою, але з якою вони об'єднані у своїй боротьбі. Спеціальний кореспондент «El Mundo» Хав'єр Еспіноза розповідає про діяльність пошукової групи «Плацдарм», яка роками займається пошуком людських останків на різних фронтах війни на сході та півночі України.

В іншому своєму репортажі Хав'єр Еспіноза розповідає про 16-річного українця Владислава Руденка, якого російські війська в 2022 році перевезли до «табору відпочинку» в Криму з Херсона. Як згадує хлопчик, росіяни будили хлопців щодня о 7:00 і змушували марширувати та навчали поводитися зі зброєю. Кінцевою метою, як йому сказали, було вступити до російських військово-морських сил або армії, «щоб воювати проти України», його країни.

Найбільша газета столиці США «The Washington Post», що в травні стала лідером по активності висвітлення війни в Україні, як і більшість західних медіа, левову частку своїх публікацій (77%) присвячує не ситуації в Україні та на фронті, а висвітленню сприйняття самої України в ракурсі світової і, перш за все, американської політики.

Американський редактор «The Washington Post» і письменник Гленн Кесслер аналізує пропозицію президента США Дональда Трампа щодо припинення війни, що закликає до юридичного визнання анексії Криму росією у 2014 році та фактичного визнання російської окупації частин чотирьох інших українських регіонів. План був значною мірою розроблений спеціальним посланником США на Близькому Сході Стівом Віткоффом, заяви якого шокували українців, особливо слова про те, що так звані референдуми в окупованих регіонах про приєднання до росії є «вираженням прагнень місцевих українців бути з москвою». Як зазначає Г. Кесслер, фактична суть заяв С. Віткоффа – легітимізація військової агресії через псевдоголосування, які міжнародна спільнота не визнає.

Репортерка іноземного відділу «The Washington Post» Марія Іллюшина пише про перші з 2022 року очні переговори на високому рівні в Стамбулі між росією та Україною. Пропозиція путіна про переговори була негайно підтримана Д. Трампом, проте європейські чиновники та аналітики побоюються, що це може виявитися звичним маневром кремля: спробою затягнути переговори, виграти час і насамперед утримати увагу президента США. Однак Президент України Володимир Зеленський сприйняв російську пропозицію про прямі переговори буквально, а потім вивів її на президентський рівень, чинячи тиск на путіна. Як зазначає автор, періодичні пропозиції путіна про припинення вогню, а тепер і можливість прямих переговорів з Україною виграли йому дорогоцінний час, а також пригальмували запровадження нових європейських санкцій.

Як пишуть керівниця брюссельського бюро «The Washington Post» Еллен Френсіс і репортер Джон Хадсон, обіцянка прямих переговорів між Україною та росією у Стамбулі зірвала зусилля Європи щодо залучення США до запровадження нових санкцій проти росії. Лідери ЄС, як і раніше, наполягають на скоординованих європейських та американських санкціях, але їхня невпевненість у тому, чи слідуватиме Вашингтон цим планам, посилилася, а європейські чиновники описали заклик путіна до зустрічі як тактику затягування часу.

Керівниця українського бюро «The Washington Post» Шивон О'Грейді та кореспондентка видання Франческа Ебель інформують, що наступний раунд прямих переговорів між росією та Україною став під питанням після того, як москва відмовилася надати умови меморандуму до зустрічі сторін у Стамбулі.

Незважаючи на відсутність підтвердження того, що переговори відбудуться, спеціальний представник Д. Трампа в Україні, відставний генерал-лейтенант Кіт Келлог, заявив, що він очікує, що вони відбудуться. На думку авторів статті, Україна опинилася в незручній дипломатичній ситуації, де вона може зіткнутися з тиском з боку Вашингтона, щоб вона відвідала технічні переговори, запропоновані росією, навіть якщо Москва не надасть свого меморандуму заздалегідь і незважаючи на відмову росії погодитися на безумовне припинення вогню. Д. Трамп висловив роздратування затримками у переговорах, а офіційні особи США неодноразово погрожували піти – сценарій, який зрештою принесе користь росії. В Україні мало місця для маневру через її постійну залежність від військової та розвідувальної допомоги США, відзначають журналісти видання.

Друге місце в рейтингу активності медіа у висвітленні війни посів британський вебсайт новин, раніше – популярна щоденна газета Великої Британії «The Independent». Переважна більшість (83 %) публікацій газети про Україну стосувались положенню нашої країни в світовій політиці та перспектив припинення агресії росії в Україні, а також ролі Європи у встановленні тривалого та надійного миру в Україні. Редактор відділу міжнародних відносин «The Independent» Сем Кілі аналізуючи війну в Україні з 2014 року, робить висновок, що сьогодні союзники України, схоже, не знають, чи програє Україна, чи «застрягла у глухому куті» чи «справді може перемогти».

Кореспондентка «The Independent» з питань економіки та фінансів в Україні Олена Гармаш, посиляючись на дані опитування компанії Gradus Research, пише, що українські територіальні поступки не сприймаються українцями як компроміс чи гарантія миру – навпаки, вони можуть лише посилити агресора. Опитування показало, що 40% респондентів вважають, що навіть у разі поступок мир буде лише тимчасовим та нестійким, ще 31% вважають, що поступки взагалі не призведуть до миру. Проте дані Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) показали, що у березні 2025 р. близько 39% респондентів підтримують територіальні поступки порівняно з лише 10% у травні 2022 р. Дані іншого соціологічного Центру Разумкова за результатами опитування, проведеного в лютому-березні 2025 р., показали, що майже 82% респондентів виступили проти будь-якого офіційного визнання окупованих територій.

Вашингтонський кореспондент «The Independent» Джон Боуден у своїй статті аналізує, як остання жорстока атака російських дронів по Україні завдала явної шкоди самолюбству Д. Трампа, який тепер перейшов до нападів на Путіна. Як вважає автор, Д. Трампу не хочеться віддавати належне Президенту України Володимирі Зеленському, який вірно передбачив, що керівництво росії не має реальних намірів покласти край війні, а його емоційний сплеск стався в той момент, коли він, мабуть, усвідомив, що ця проблема може стати серйозною плямою на його іміджі.

Репортер із закордонних справ «The Independent» Том Уотлінг пише, що співчуття адміністрації Д. Трампа антинацистським вимогам Москви справедливо порівнюють із політикою умиротворення нацистів під час Другої Світової війни. А головна міжнародна кореспондентка «The Independent» Бел Трю пише про виклик, який Путін кинув В. Зеленському, запропонувавши провести прямі

переговори в Стамбулі без будь-яких попередніх умов. Високопоставлене українське джерело сказало Б. Трю, що путін не сильний у прямих переговорах, він сильний в іграх. В. Зеленський має намір бути присутнім, навіть якщо це означає, що йому доведеться сісти навпроти порожнього місця, щоб направити світу потужне послання, що росіяни не хочуть вести переговори. Україна хоче показати європейським та заокеанським партнерам, що вона командний гравець. Репортерка «The Independent» Брайоні Гуч зазначає, що мирні переговори між росією та Україною залишаються під сумнівом, оскільки путін відсутній у списку російської делегації, а Д. Трамп оголосив, що більше не планує їхати на саміт у Туреччині. Після зриву росією перемовин, Д. Трамп подзвонив путіну та стверджував, що його розмова з путіним пройшла «дуже добре». Як пояснює редактор відділу міжнародних відносин «The Independent» Сем Кілі, Білий дім сподівався, що цей дзвінок покаже, наскільки великий вплив президента США у кремлі. Але вони були жорстоко розчаровані. Натомість він показав, що путін знову смикає за ниточки. На думку автора, президент США почав розуміти, що виглядає слабким. ЄС та його союзники, планують посилити нафтові санкції проти росії, вони вже збільшили власні витрати на оборону і надають Україні більше військової допомоги, ніж США. Вони знають, що дзвінки з кремля нічого не варті, хоч би як вони подобалися Д. Трампу.

Французька щоденна вечірня газета ліволіберальних поглядів «Le Monde», що в травні посіла третю позицію за активністю висвітлення війни в Україні, також 83% публікацій про Україну присвятила ходу мирних перемовин і аналізу перспектив припинення війни. Проте французьке видання зазвичай робило акцент на ролі Європи у цьому процесі.

Так, журналіст «Le Monde» Філіп Рікар у статті пише, що зближення президента Франції Емманюеля Макрона, канцлера Німеччини Фрідріха Мерца, прем'єр-міністра Великої Британії Кіра Стармера та прем'єр-міністра Польщі Дональда Туска під час спільного візиту до Києва знаменує собою новий етап у підтримці України. Попри провал спроби тиску на путіна щодо припинення війни, ці дії показали готовність Європи консолідуватися заради безпеки континенту та протистояти атакам РФ, які щодня вражають цивільну інфраструктуру України.

Журналістки «Le Monde» Маріама Дараме та Наталі Сегоан у спільній статті повідомляють, що президент Франції Емманюель Макрон у телеєфірі на TF1 висловився, зокрема, і про Україну, у контексті ширшої дискусії про виклики для Франції. Підтримка України згадувалася серед тем, які, за його словами, потребують спільної роботи політичних сил.

У статті журналіста «Le Monde» Флорана Георгеско, заснований на інтерв'ю з Ніколасом Тензером, спеціалістом з міжнародних відносин, високопосадовцем і викладачем університету Sciences Po, зазначається, що перемога України над росією є ключовою передумовою для формування нового світового порядку, у якому домінуватимуть не імперії, а суверенні, співпрацюючі народи. Автор підкреслює, що Україна є нацією, зорієнтованою на майбутнє і заснованою на спільному прагненні до емансипації, а Європейському Союзу вигідно

підтримувати саме такі держави. Н. Тензер вважає, що саме приклад України доводить життєздатність альтернативи політиці «великих держав».

АНАЛІЗ ТЕМАТИКИ ПУБЛІКАЦІЙ ЗАКОРДОННИХ РЕСУРСІВ МЕРЕЖІ

Аналіз співвідношення сфер огляду української проблематики у зарубіжних інтернет-виданнях упродовж квітня 2025 року засвідчив, що оглядачі світових медіа, в публікаціях закордонних видань більш активно аналізували роль і місце України у світовій політиці (84 % відібраних публікацій) ніж безпосередню ситуацію на фронті та ситуацію в Україні в умовах повномасштабного російського вторгнення (16 %) (див. діаграми 4, 5).

УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Російське вторгнення в Україну в закордонних інтернет-медіа за структурою висвітлених питань виглядає наступним чином: воєнний потенціал України – 17 % публікацій цієї загальної рубрики, військові дії ЗСУ, ТРО та партизанів – 13 %, соціально-культурне життя українського суспільства – 11 %, обстріли території України російською армією – 11 %, прогнози та коментарі щодо ситуації на фронті – 10 %, візити іноземних високопосадовців до України – 8 %, іншим питанням цієї рубрики було присвячено 30 % публікацій іноземних ресурсів (див. діаграму 6).

Російське вторгнення в Україну в ракурсі внутрішнього життя України та ситуації на фронті найчастіше висвітлювали: іспанська щоденна газета «El Mundo» (15,09 % публікацій у цій рубриці), американська щоденна газета «The Washington Post» та іспанська щоденна газета «ABC» (по 9,43 %), французька щоденна газета «Le Monde», британський вебсайт новин «The Independent», німецький суспільно-політичний часопис «Focus», найбільша щоденна шведська газета «Aftonbladet», чеська щоденна газета «Aktuálně.cz», та щоденна британська газета «The Guardian» (по 5,66 %). Публікації в інших виданнях, що безпосередньо висвітлювали російське вторгнення в Україну, склали 28,30 % відібраних матеріалів (див. діаграму 7).

Упродовж травня 2025 року головною темою публікацій в закордонних інтернет-медіа про війну в Україні стала тема воєнного потенціалу України і його впливу на хід та перспективи бойових дій.

Воєнний оглядач естонського видання «Eesti Päevaleht» Тіт Калмус відзначає, що одним із найпомітніших нововведень війни між Росією та Україною стали українські військово-морські безпілотники, які зазнали значного розвитку протягом воєнних років і значною мірою завдяки військово-морським безпілотникам західна частина українського Чорного моря стала вільною для руху торговельних суден. За словами експерта, було б непогано, якби Україна організувала видовищний феєрверк у Криму та Новоросійську під час параду 9 травня. Німецький професор бізнес-інформатики Пітер Буксманн у статті для суспільно-політичного часопису Німеччини «Focus» пише, що важливу роль у війні в Україні відіграє штучний інтелект, який змінює не лише оперативну війну, а й її економіку. Ця технологія, каже він, дозволяє дешевше вирішувати військові проблеми, що є ключовим фактором для України. Німецький експерт з питань війни в Україні, Н. Ланге, маючи на увазі програми штучного інтелекту,

розроблені спеціально для війни в Україні, попереджає, що вільнодоступні моделі з відкритим кодом стають «мілітаризованими» і потребують суворішого регулювання. Ланге яскраво описує, як Україна створила систему протиповітряної оборони шляхом поєднання датчиків та систем на основі штучного інтелекту, яка, як каже німецький професор П. Буксманн, «краща та швидша в багатьох сферах», ніж та, що є в Німеччині.

Кореспондент «The Independent» Гаррі Стоуртон у своїй статті зазначає, що війна з використанням дронів зрівняла шанси України проти переважаючої артилерії Росії. Україна планує зробити понад 5 мільйонів дронів в 2026 р. Журналіст закордонного відділу «Rzeczpospolita», багаторічний кореспондент польських ЗМІ в Москві та Києві, Анджей Ломановський, пише, що кілька сотень безпілотників протягом двох днів атакували російські збройові компанії та блокували повітряне сполучення в центральній Росії. «Українці неодноразово доводили, що здатні пробити російські системи ППО та дістатися Москви за допомогою своїх безпілотників. Це їм до снаги», – цитує автор австралійського генерала Міка Райана. Журналіст видання «The Washington Post» Шівон О'Трейді пише, що Україна була піонером у використанні малих безпілотників на полі бою. Але російські оптоволоконні безпілотники, значно перевершували за чисельністю українські безпілотники на полі бою в Курську. Міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров, який бере активну участь у розробці безпілотників та поширенні зброї, заявив, що волоконно-оптичні безпілотники залишаються у меншості на лінії фронту, проте попит на них з боку українських військ за останні місяці різко зріс. За його словами, із приблизно 500 виробників дронів в Україні не менше 15 зараз розробляють волоконно-оптичні дрони.

Другою за популярністю тематикою публікацій про війну в Україні стали безпосередні дії Сил оборони України та партизанів на полі бою і в тилу ворога (13 %).

Репортер «New York Post» Ронні Рейєс пише про перше у світі знищення бойового літака українським морським дроном Magura V5. Багатоцільовий винищувач Су-30 держави-агресора Росії, чия орієнтовна вартість становить близько 50 млн доларів, спалахнув у повітрі та зрештою впав у море. Успішного удару по ворожому бойовому літаку було завдано в акваторії неподалік від порту Новоросійськ, де росіяни ховають залишки свого чорноморського флоту. Український ракетний безпілотник Magura V5 є останньою розробкою Києва в галузі безпілотних апаратів.

Журналістка «The Washington Post» Ізобель Кошів пише, що українські далекобійні безпілотники здійснили атаку на два стратегічні оборонні підприємства російської федерації – удари було завдано по заводах «Базальт» у красноармійську московської області та «Сплав» у тулі, які відіграють ключову роль у виробництві зброї та боєприпасів для російської армії. Завод «Базальт» спеціалізується на розробці та виготовленні різних типів авіаційних боєприпасів, у тому числі авіабомб, які російська армія активно використовує для ударів по українських містах. «Сплав» є одним із провідних підприємств, що розробляє реактивні системи залпового вогню, включаючи «Град», «Ураган» та «Смерч». На обох підприємствах виникли пожежі. Репортерка іноземного відділу «The

Washington Post» Мері Ілюшина також пише про масштабні атаки українських безпілотників в росії, що викликають призупинення польотів, порушення доступу до Інтернету та виснаження можливостей систем протиповітряної оборони ворога, демонструючи високу ефективність використання Україною цієї недорогої технології. У ніч на 23 травня безпілотники атакували завод «Енергія» в Єльці, який спеціалізується на виготовленні хімічних джерел струму, які використовуються не лише в БпЛА, а й в авіаційній техніці, флоті, радіоелектроніці та у системах подвійного призначення.

Третьою за популярністю темою висвітлення іноземними журналістами життя українців в умовах війни стало соціально-культурне життя українського суспільства на неокупованих територіях (11 %). Публікації цієї рубрики, на відміну від інших, як правило, яскраво забарвлені емоціями, та помітно відображують стиль, як окремих авторів, так і конкретних інформаційних ресурсів.

Наприклад, у статті журналіста «Le Monde» Бориса Бастіда повідомляється, що на Каннському кінофестивалі 13 травня відбулася спеціальна програма з трьох фільмів, присвячених Україні та Президенту України Володимирі Зеленському. У рамках показу було презентовано документальний фільм «Zelensky», створений режисером Івом Жьоланом, журналісткою Аріан Шемен і дослідницею Лізою Вапне, який розповідає про шлях В. Зеленського від актора до глави держави. Журналіст іспанського видання «El Mundo» Альберто Рохас описує як в Україні використовують футбол для реабілітації травмованих та їхньої реінтеграції в суспільство. Репортер словацької газети «Denník N» Андрій Бань описує як він познайомився під час своїх подорожей Донбасом з українським хірургом-стоматологом Владом Красночком, який майже весь свій вільний час присвячує поїздкам на фронт та фотографує українських бійців. За роки війни у нього вже склалися особисті стосунки з ними, вони навіть брали його на бойове завдання в кабінку гелікоптера.

Наприклад, у статті журналіста «Le Monde» Бориса Бастіда повідомляється, що на Каннському кінофестивалі 13 травня відбулася спеціальна програма з трьох фільмів, присвячених Україні та Президенту України Володимирі Зеленському. У рамках показу було презентовано документальний фільм «Zelensky», створений режисером Івом Жьоланом, журналісткою Аріан Шемен і дослідницею Лізою Вапне, який розповідає про шлях В. Зеленського від актора до глави держави. Журналіст іспанського видання «El Mundo» Альберто Рохас описує як в Україні використовують футбол для реабілітації травмованих та їхньої реінтеграції в суспільство. Репортер словацької газети «Denník N» Андрій Бань описує як він познайомився під час своїх подорожей Донбасом з українським хірургом-стоматологом Владом Красночком, який майже весь свій вільний час присвячує поїздкам на фронт та фотографує українських бійців. За роки війни у нього вже склалися особисті стосунки з ними, вони навіть брали його на бойове завдання в кабінку гелікоптера.

УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Роль і місце України у світовій політиці за структурою висвітлених у травні 2025 року питань виглядає наступним чином: мирні пропозиції та переговорний процес висвітлювався іноземними журналістами у 40 % публікацій, що стосувались міжнародної політики України, реакція світових політиків, діячів та організацій – 16 %, збройна допомога Україні – 6 %, вплив російського вторгнення в Україну на світову політику й економіку – 6 %, санкції проти росії – 4 %, засудження та розслідування злочинів росії – 4 %. Інші питання міжнародної політики України склали 24 % публікацій (див. діаграму 8).

Найчастіше роль і місце України у світовій політиці упродовж періоду аналізу висвітлювали: американське видання «The Washington Post» (6,27 % від загальної кількості відібраних матеріалів цієї тематики), французьке «Le Monde» (5,54 %), британське «The Independent» (5,54 %), угорське «Nepszava» та естонське «Postimees» (по 5,17 %), американське «New York Post» (4,89 %), латвійське «Neatkarīgā Rīta Avīze» (4,06 %), французьке «L'Obs» (3,69 %), німецьке «Focus» (3,32 %) та естонське видання «Eesti Päevaleht» (3,32 %). Публікації в інших виданнях, що висвітлювали реакцію міжнародної спільноти на російське вторгнення в Україну, склали 53,14 % відібраних матеріалів.

Лева частка (40 %) публікацій про війну в Україні в ракурсі міжнародної політики в травні 2025 року, як і в попередньому місяці закономірно стосувалась переговорного процесу, що був ініційований президентом США Д. Трампом, протягом періоду аналізу підтримувався його командою, і, не дивлячись на відсутність будь-якого видимого результату, став центральною темою закордонних медіа усього світу.

Значну увагу світові медіа на початку травня приділили факту підписання так званої «угоди про мінеральні ресурси» між США та Україною. Більшість журналістів оцінили цю угоду позитивно як «чіткий сигнал для росії про зобов'язання США припинити війну в Україні». Військовий оглядач естонського видання «Eesti Päevaleht» Райнер Сакс вважає, що це дуже сильна заявка, що свідчить про намір США залишатися в Україні навіть після завершення бойових дій. За словами експерта, хоча завданням міністра фінансів було створити враження, що США продовжуватимуть виступати посередником у переговорах, росія радше сприймає, що США визначили свої довгострокові інтереси в Україні. Журналістка литовського видання «Verslo žinios» Раса Джевецькіте зазначає, що США підписали з Україною угоду про розподіл прибутку від майбутнього продажу українських мінеральних ресурсів і, за її словами, це демонструє набагато більшу солідарність з Україною, ніж це типово для адміністрації Д. Трампа. У заяві США йдеться про «повномасштабне російське вторгнення» та додається, що «жодна держава чи особа, яка фінансувала чи оснащувала російську військову машину, не зможе отримати вигоду від відбудови України». Найголовніше, каже журналістка, що Україна надасть Вашингтону доступ до деяких своїх природних ресурсів в обмін на майбутню допомогу США у сфері безпеки. В. Зеленському, каже вона, вдалося домогтися кількох поступок від Вашингтона. Проте у статті кореспондента французького

видання «Le Monde» у Києві Тома д'Істрія йдеться, що підписану між США і Україною угоду про видобуток природних ресурсів більшість українських політиків і експертів сприймає як вимушений компроміс. Хоча В. Зеленський заявив, що документ зазнав значних змін і тепер є справедливим, оскільки створює можливості для інвестицій.

Проте загалом іноземні журналісти в травні все більше були розчаровані ходом і перспективами мирних переговорів. Репортер «New York Post» Ронні Рейес вже на початку травня пише, що незважаючи на заяви Д. Трампа про те, що він покладе край війні протягом кількох днів свого другого терміну, тепер він вважає, що постійне припинення вогню за посередництва США після трьох років бойових дій між Україною та окупантом росією може виявитися недосяжним. Автор статті зазначає, що прихильність путіна війні в Україні та його небажання йти на будь-які поступки призвели до того, що мирні переговори під керівництвом США залишилися замороженими, що викликало велике розчарування Києва та Вашингтона. Журналіст німецького часопису «Focus» Мальте Арнспергер, цитує австрійського політолога та експерта з питань безпеки Г. Гресселя, який стверджував, що переговори щодо війни в Україні досі ні до чого не призвели, але це було зрозуміло вже заздалегідь. Він вважає, що суттєві переговори відбудуться лише тоді, коли росіяни більше не зможуть перемагати. Німецький військовий експерт В. Ріхтер зазначає, що якщо адміністрація президента США Д. Трампа справді остаточно відмовиться від ролі посередника у переговорах, вона також втратить важелі впливу на конфлікт. Він каже, що або поле залишається за путіним, або за європейцями і європейці тепер повинні вирішити, як вони хочуть вирішити конфлікт.

Сербсько-американський публіцист та історик Серж Тріфкович у своїй авторській статті у виданні «The Brussels Times» висловлює думку, що, оскільки війна між Україною і Росією продовжує затягуватися, конфлікт посилює глобальне занепокоєння щодо ширшої нестабільності в світі. За словами автора, риторика В. Зеленського сигналізує про небажання йти на компроміс і дехто припускає, що в результаті цього зростає настрій до змін у керівництві Києва в бік орієнтованих на компроміс наступників. Головний політичний кореспондент «POLITICO» у Європі та Великій Британії Тім Росс висвітлює перспективи спільного тиску на путіна лідерів Великої Британії, Німеччини, Франції та Польщі, з метою погодження останнього на 30-и денне припинення вогню та початок змістовних мирних переговорів, пише журналіст. На думку автора, демонстрація європейської єдності є критично важливою.

У статті журналіста латвійського видання «Neatkaīgā Rīta Avīze» Артура Крастса йдеться, що Білий дім підготував антикремлівський «план припинення вогню» для припинення війни в Україні. Завдання надіслати попереджувальні сигнали кремлю було поставлено перед сенатором-республіканцем США Л. Гремом, який оголосив, що Сенат США підтримає запровадження «руйнівних» санкцій, якщо Москва відмовиться припинити бойові дії в Україні. За словами автора, сигнали кремля суперечливі, є джерела, які стверджують, що путін загалом погодився, потрібно узгодити лише кілька нюансів, а інші переконані,

що він не відступить від своїх попередніх вимог і що переговори зайшли в глухий кут.

20 травня журналіст закордонного відділу «Rzeczpospolita» Єджей Білецький пише, що після телефонної розмови з путіним Д. Трамп відкликав свою вимогу про безумовне припинення вогню та оголошення про нові санкції проти росії. Автор наводить коментар колишнього посла США в Києві Стівена Пайфера, який заявив, що розмова з Д. Трампом виявилася перемогою для путіна. Останній чітко заявив, що в найближчому майбутньому припинення бойових дій не буде і росія продовжуватиме війну. У відповідь США не запровадять додаткових санкцій, повідомив Д. Трамп лідерам Європи по телефону. Німецький журналіст та політолог Ніколас Буссе у своїй статті у виданні «Frankfurter Allgemeine» пише, що слід визнати, що те, чого боялися, сталося. За його словами, спроби Д. Трампа припинити війну в Україні лише зміцнили росію та послабили Україну і це особливо актуально після нещодавньої телефонної розмови, яку він мав з путіним. Політолог вважає, що телефонна розмова з путіним показує, що Д. Трамп насправді не хоче інвестувати у припинення війни. Європа, зазначає він, стоїть тепер перед рішенням, чи підтримувати Україну самостійно.

На другому місці за популярністю серед тем, що висвітлюють Україну в світовій політиці під час повномасштабної агресії росії, стала реакція на війну світових політиків, діячів та організацій (16 % публікацій рубрики).

Найбільше західні журналісти закономірно оцінювали мінливу і важко прогнозовану реакцію на війну в Україні президента США Д. Трампа. Гленн Кесслер, який висвітлював внутрішню та зовнішню політику понад чотири десятиліття, в статті для американського видання «The Washington Post» аналізує як змінювалася позиція президента США Д. Трампа щодо того, наскільки легко було б покласти край війні між росією та Україною. Президент перейшов від «24-годинної» угоди до «відступу» лише за кілька місяців. Все виявилось не так просто, як передбачав Д. Трамп. Г. Кесслер подає огляд його заяв про переговори з того часу, як він став президентом. Як зазначає автор, хоча іноді Д. Трамп висловлював невдоволення росією, він чинив набагато більший тиск на Україну, щоб вона пішла на поступки, одночасно підкидаючи росії можливість пом'якшення санкцій. Тепер він надав можливість сторонам самим вирішувати це питання, а якщо переговори проваляться, Д. Трамп, схоже, готовий вмити руки від конфлікту та дозволити війні продовжуватися, пише автор публікації. Журналіст видання «The Washington Post» Шівон О'Трейді описує як Д. Трамп відреагував на черговий масований обстріл України. Він написав, що російський диктатор путін «абсолютно збожеволів». Д. Трамп пригрозив новими санкціями проти москви після того, як росія вночі завдала чергового масованого ракетного та безпілотного удару по території України, що ще більше поставило під сумнів наміри москви в і без того хиткому мирному процесі, організованому за посередництва адміністрації Д. Трампа.

Як пише репортер «New York Post» Ронні Рейс, Д. Трамп сказав, що втрачає терпіння щодо путіна. Джордж Баррос, який очолює групи по росії та геопросторовій розвідці в аналітичному центрі Інституту вивчення війни заявив,

що головна мета путіна – зруйнувати коаліцію міжнародної підтримки України, яка утримувала Київ у стані війни з постійним припливом грошей та високотехнологічної західної зброї. Найбільша нагорода для Кремля – припинення підтримки США. Колишній посол США в Україні та старший директор Євразійського центру аналітичного центру Atlantic Council Джон Хербст зазначив, що на даний момент путін вважає, що Д. Трамп, як і інші західні лідери після війни росії з Грузією в 2008 році, не готові вжити рішучих дій проти його агресії. Д. Хербст вважає, що, незважаючи на попередні критичні висловлювання на адресу росії, Д. Трамп поки не виконав жодної зі своїх погроз, у тому числі не приєднався до європейських лідерів і не ввів санкції проти москви. Колишній політик і військовий офіцер Юрій Тоомепуу у публікації для естонського видання «Postimees» пише, що путін читаючи суперечливі послання Д. Трампа все ще сподівається, що двері до Білого дому можуть відчинитися для нього у слушний момент. Але, каже політик, позиція Д. Трампа щодо України коливається – в одну мить він хвалить путіна як «великого лідера», в наступну називає його «повністю божевільним», а надія путіна на те, що Д. Трамп залишиться до нього прихильним, дедалі більше віддаляється від реальності.

У статті Габора Тара в угорському виданні «Portfolio» повідомляється, що колишній міністр закордонних справ Словаччини Павол Демеш на конференції Угорської атлантичної ради розкритикував уряди Угорщини й Словаччини за співпрацю з путіним і за дії, які, на його думку, підривають єдність ЄС. Він підкреслив, що ці дві країни мають відмінне від решти ЄС бачення війни в Україні, що може мати серйозні наслідки. П. Демеш також наголосив, що боротьба України – це боротьба за безпеку всієї Європи, і навів як приклад візит прем'єр-міністра Польщі до Києва на відміну від участі словацького прем'єра Роберта Фіцо в заходах у москві.

У статті журналіста угорського видання «Nepszava» Мартина Надя йдеться, що головна представниця ЄС із закордонних справ і безпекової політики Кая Каллас розкритикувала Угорщину за використання двосторонніх питань як перешкоди на шляху вступу України до Євросоюзу. Вона зазначила, що жодна країна-член не має права блокувати інших, якщо кандидат виконав усі вимоги ЄС. К. Каллас підкреслила, що будь-які суперечки не повинні ставати перешкодою для вступу України в ЄС. Вона також повідомила, що у випадку подальших перешкод з боку Угорщини ЄС має запасні плани, однак остаточна мета – досягнення згоди.

Третім за популярністю блоком питань при висвітленні іноземними журналістами міжнародного положення України в умовах війни стала збройна допомога Україні і всі питання, пов'язані з цим процесом (6 %).

Джерело, знайоме із ситуацією, повідомило «New York Post», пише журналіст цього видання Джош Крістенсон, що міністр оборони США Піт Гегсет на короткий час – і помилково – призупинив постачання військової допомоги Україні в перші тижні перебування президента США Д. Трампа на посаді, не отримавши відповідного наказу. Усний наказ П. Гегсета, перешкодив 11 американським військовим вантажним літакам доставляти артилерійські снаряди та боєприпаси до України. Джерело, знайоме з інцидентом,

охарактеризувало його як неправильне розуміння наказів президента з боку П. Гегсета. Рейси відновилися через кілька днів, але інцидент продемонстрував плутанину в ланцюгах командування та суперечливу внутрішню політику США. Як відзначало на початку травня видання «The Guardian», адміністрація США схвалила перший продаж військової техніки Україні з моменту вступу Д. Трампа на посаду, що свідчить про те, що угода про постачання корисних копалин, підписана двома країнами, може відкрити шлях до відновлення постачання зброї. Згідно з повідомленням, направленим до комітету США із закордонних справ, державний департамент сертифікував пропоновану ліцензію на експорт «50 млн доларів і більше» оборонної техніки та послуг в Україну. Репортер «New York Post» Ронні Рейес пише, що США можуть надати дозвіл на переміщення зенітно-ракетного комплексу для протиповітряної оборони «Patriot» зі складів в Ізраїлі та Європі до України, щоб допомогти їй захиститися від російських ударів. На початку 2025 р. Ізраїль відправив близько 90 пускових установок Patriot, хоча більшість із них все ще ремонтуються в Польщі і не дісталися України.

У статті угорського видання «Portfolio» повідомляється, що Італія передає Україні 400 бронетранспортерів M113, що фактично подвоює наявні запаси цієї техніки в Збройних силах України. Попри застарілість машин, розроблених ще у 1950-х роках, український уряд наполягав на їхній якнайшвидшій передачі, оскільки втрати цієї техніки внаслідок війни вже сягнули 345 одиниць. Таким чином, Італія стала єдиною європейською країною, яка надає Україні настільки масштабну кількість конкретного виду бронетехніки.

Як пише британський журналіст і дипломатичний редактор «The Guardian» Патрік Вінтур, федеральний канцлер Німеччини Фрідріх Мерц оголосив, що більше немає жодних обмежень на зброю, що поставляється Великобританією, Францією, Німеччиною та США до України, і що Україна тепер може вести далекий вогонь. Малося на увазі, що бажані ракети Німеччини Taurus з дальністю польоту 500 км стануть доступні, як і обіцяв Ф. Мерц, будучи в опозиції. Але, як виявилося, Ф. Мерц, перебуваючи при владі, став краще усвідомлювати складнощі, включаючи необхідність піврічної підготовки українців до використання Taurus. Уряд тепер відступив на позицію стратегічної невизначеності щодо того, що він робитиме, і зосередився на пропозиції Україні партнерства для спільного створення ракет. Берлінська кореспондентка британської газети «The Guardian» Кейт Конноллі пише про майбутнє військове співробітництво між Україною та Німеччиною, в рамках якого Берлін допоможе профінансувати виробництво зброї далекого радіусу дії на українській території. Очікується, що Берлін поставить Україні технічні компоненти для створення та обслуговування власної далекобійної зброї, включаючи ракети з дальністю дії до 2500 км. Це може дозволити Києву краще захистити себе, а також врятувати Берлін від звинувачень у тому, що він є палієм війни, що допоможе заспокоїти скептиків в уряді Фрідріха Мерца, які побоюються, що Німеччина буде втягнута у більш масштабний конфлікт.

ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ІНОЗЕМНИХ РЕСУРСІВ ПРИ ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Упродовж квітня 2025 року більшість публікацій у закордонних медіа щодо української проблематики мала нейтральну тональність. Частка нейтральних дописів становила 56,79 %. Водночас частка позитивних матеріалів в травні значно зросла та склала 40,74 % (29,66 % в квітні), а негативних зменшилась до 2,47 % (див. діаграму 10). Позитивну тональність переважно носили матеріали про дії сил оборони України на фронті, героїчний опір агресору та внутрішню політику України (див. діаграму 11). Найчастіше у травні закордонні інтернет-медіа у позитивному контексті аналізували мирні пропозиції та переговорний процес (23 % позитивних публікацій), допомогу Україні зброєю від країн Заходу (9 %) та воєнний потенціал України (8 %). В негативній тональності журналісти в травні коментували найчастіше вплив війни в Україні на світову політику та економіку (50% негативних публікацій). Упродовж травня 2025 року найбільша доля негативної тональності публікацій прослідковується в матеріалах інтернет-видань Угорщини, Бельгії, Чехії, Нідерландів та Польщі. Найбільша частка позитивних публікацій була у виданнях Іспанії, Естонії, Литви, Франції, Канади та Польщі (див. діаграму 12).

НЕГАТИВНА ТОНАЛЬНІСТЬ

Інформації негативного характеру в іноземних ЗМІ не багато, проте деякі статті все таки піднімають неприємні для українців питання і висвітлюють негативний розвиток подій в Україні, на фронті та в змінах ставлення світу до війни в Україні і образу України в міжнародній системі взаємозв'язків. Як уже відзначалось найбільше негативних публікацій стосувались в травні 2025 року коментарям впливу війни в Україні на світову політику та економіку.

Значна частина негативу відслідковується в публікаціях, що аналізують вплив війни в Україні на економіку і політику ЄС загалом, та економічний вплив відкриття кордонів ЄС для українського бізнесу, зокрема. Так, Каміла Гіджс, торгова кореспондентка «POLITICO», стверджує, що Європейська комісія має намір відновити довоєнні тарифні квоти на деякі сільськогосподарські товари з України. Про це свідчать документи, з якими ознайомилася кореспондентка. Квоти відновлять з 6 червня, після закінчення терміну дії тарифних пільг ЄС, що були застосовані після повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 році. ЄК має плани щодо відновлення довоєнних рівнів обмежень імпорту на чутливі товари, такі як: яйця, кукурудза, птиця, молочні продукти, яловичина, свинина та пшениця. Надання такого сприятливого доступу українцям стало політично неможливим протягом останніх кількох місяців, оскільки кілька урядів, включаючи Польщу та Францію, закликали до суворішого контролю під тиском своїх фермерів. Оглядач «Rzeczpospolita» з питань логістики Роберт Пржибильський також пише, що перевізники Польщі вимагають призупинення транспортної угоди з Україною, оскільки експортери ЄС отримують вигоду від дешевого українського транспорту, що завдає збитків польським транспортним підприємцям, пояснює польський журналіст.

Мет Вотлі, колишній офіцер армії Великої Британії, який очолював Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ в Донецьку, у своєму дописі в колонці

«POLITICO» пише, що Д. Трамп нав'язує Україні та її прихильникам поганий вибір. Його агресивні зусилля щодо припинення війни ціною значних поступок України підживили нестабільність. У відповідь Європа посилила свою підтримку України, стимулюючи нереалістичну політику прискореного вступу України до ЄС. Однак, вступ України до ЄС являє собою величезний виклик, який повністю змінить бюджетну структуру ЄС та поставить під загрозу єдність, враховуючи, що Україна одразу стане найбільшим одержувачем коштів ЄС. Крім того, автор вважає, що попри значні реформи, проблема корупції в Україні вперто не зникає.

У статті журналістів угорського видання «Nepszava» Золтана Батку та Дьордя Харшанї повідомляється, що Служба безпеки України оголосила про викриття угорської шпигунської мережі в Закарпатті, що викликало дипломатичну напругу між Києвом і Будапештом. За версією української сторони, агенти збирали дані про оборону регіону, громадську думку місцевого населення та можливу реакцію на введення угорських військ. У відповідь уряд Угорщини вислав двох українських дипломатів і назвав дії Києва політичною провокацією. На думку експертів, рішення про публічне розкриття операції СБУ та її детальний супровід відео- і аудіодоказами засвідчує як глибоку кризу в українсько-угорських відносинах, так і схвалення такої дії західними партнерами України.

ПОЗИТИВНА ТОНАЛЬНІСТЬ

Більшість позитивної інформації в травні 2025 року стосувалась аналізу мирного переговорного процесу (23 % позитивних публікацій), процесу постачання Україні допомоги у вигляді боєприпасів, озброєння і бойових систем від різних країн Заходу (9 %) та воєнний потенціал України (8 %).

Спеціальний кореспондент «Le Monde» Філіпп Рікар повідомляє, що Президент України Володимир Зеленський прийняв у Києві президента Франції Емманюеля Макрона, канцлера Німеччини Фрідріха Мерца, прем'єр-міністра Великої Британії Кіра Стармера та прем'єр-міністра Польщі Дональда Туска, які прибули для участі в саміті «коаліції бажаючих». Е. Макрон заявив, що співпраця Франції, Польщі, Німеччини та Великої Британії є історичним кроком до формування європейської оборони та посилення безпеки, що важливо не лише для України, а й для всієї Європи.

У статті видання «Algemeen Dagblad» йдеться, що безумовне припинення вогню на 30 днів - це ініціатива лідерів Франції, Німеччини, Польщі та Великої Британії. Також повідомляється, що президент США Д. Трамп схвалив цей план. За словами видання, досі путін завжди стримувався, але цього разу він був змушений відповісти. Європа та США, йдеться у статті, серед іншого, погрожували «величезними» санкціями, якщо Москва нічого не зробить, тому путін не відповів безпосередньо на європейсько-американську ініціативу, але вирішив ініціювати прямі перемовини у Стамбулі. В. Зеленський назвав позитивним знаком те, що росіяни «нарешті думають про припинення війни», але зазначив, що наступним кроком має бути припинення вогню, а не переговори.

У японському ресурсі «Japan Today» журналістка Елізабет Пайпер пише, що провідні європейські держави виступили на підтримку безумовного 30-денного

припинення вогню в Україні за підтримки президента США Дональда Трампа та пригрозили путіну «масштабними» новими санкціями, якщо він не погодиться на це протягом кількох днів. Лідери Великої Британії, Франції, Німеччини, Польщі та України призначили початок припинення вогню на 12 травня на зустрічі в Києві, під час якої вони провели телефонну розмову з Д. Трампом. Невдовзі після заяви європейських лідерів кремль, схоже, висловив зневагу, наголосивши, що росія розгляне пропозицію щодо припинення вогню, хоча москва має власну позицію.

В середині травня, коли вже остаточно було ясно про провал прямих перемовин між росією та Україною, тон світових медіа значно змінився, але залишався позитивним по відношенню до України. Так, співробітниця економічного відділу видання «Rzeczpospolita» Івона Трусевич пише, що російському режиму було достатньо оголосити склад делегації на мирні переговори з Україною в Стамбулі, щоб російські інвестори поспішили продати свої акції. Основний індекс московської фондової біржі втратив 2,69 %. Інвестори вважали, що склад російської делегації – та її значно нижчий рівень, ніж очікувалося на ринку – не віщує нічого доброго для досягнення мирної угоди. Делегацію, як і у 2022 році, очолив радник російського диктатора Володимир Медінський.

Джеймі Деттмер, редактор і автор колонки «POLITICO», розмірковує чи може наступити момент, коли президент США Дональд Трамп нарешті визнає, що путін не має серйозного інтересу до переговорів про припинення війни, яку він розпочав три роки тому. В. Зеленський та путін обидва хочуть, щоб Д. Трамп бачив в іншому перешкоду на шляху до миру. Поки що український лідер перемагає, вважає автор колонки. Найновіші докази цього походять з мирних переговорів у Стамбулі, які просував Д. Трамп – перших прямих переговорів між двома сторонами з початку війни. В. Зеленський ввічливо з'явився, тоді як путін відправив натомість делегацію низького рівня, яку В. Зеленський назвав лише «декоративною». В. Зеленський намагається змусити президента США зрозуміти, що його водять за ніс, підкреслив автор.

Журналіст закордонного відділу «Rzeczpospolita» Руслан Шошин взяв інтерв'ю у радника Президента України Михайла Подоляка. Мова здебільшого йшла про перспективи мирних перемовин між Україною та росією. Україна не задоволена переговорами у Стамбулі, США також обурені, стверджує М. Подоляк. Цю зустріч запропонував путін і сам припустив, що темою переговорів буде припинення вогню. Як виявилось, він збрехав, направивши делегацію нижчого рівня, яка не мала жодних повноважень. росія не пропонувала жодної формули припинення вогню в Стамбулі і не має наміру цього робити, якщо її не змусять до цього, путін не має наміру зупиняти війну. Наразі потрібно проаналізувати, чи взагалі будуть можливі справжні мирні переговори з росією, підсумував М. Подоляк.

Загалом аналіз матеріалів моніторингу висвітлення війни в Україні журналістами та дописувачами іноземних інтернет-ресурсів в травні 2025 року показує, що матеріали іноземних Інтернет-ресурсів формувались на реальних фактах повномасштабної агресії рф в Україні та аналізі впливу війни на світову

політику та економіку. Один з головних наративів, що відстежується, це залежність ситуації в Україні від економічної та військової допомоги країн ЄС та США, та висока невизначеність перспектив постачання озброєння з США при Д. Трампі.

Закордонні журналісти в травні сконцентрувались на аналізі та прогнозах щодо перспектив мирних пропозицій і процесі перемовин. Розглядався широкий спектр питань, починаючи від припинення вогню і так званої «ресурсної угоди» між США та Україною і закінчуючи питаннями безпеки Європи і перспективами НАТО. Більшість публікацій присвячені аналізу і коментарям заяв президента США Дональда Трампа і членів його команди. Висвітленню бойових дій і ситуації в Україні під час повномасштабного вторгнення росії в Україну приділяється все менше уваги. Увага змістилася в сторону констатації фактів обстрілів росією Української території, фіксації і засудженню жертв серед цивільного населення. Достатню увагу іноземні журналісти приділяють також розвитку воєнного потенціалу України, важливості вивчення досвіду нових реалій бойових дій в сучасній війні та перспективам забезпечення України необхідними ресурсами. При цьому активно обговорюються варіанти повноцінної допомоги Україні ЄС та іншими симпатиками України без участі США.